

ЈЕЛЕНА АНЖУЈСКА: Жена испред СВОГ ВРЕМЕНА

8. фебруара 2018.

Краљица Јелена Анжујска, супруга Уроша I, оставила је велики траг у српској историји. Она је прва жена у српској књижевности којој је посвећено житије и која је од цркве добила култ. Била је ктитор манастира и проглашена је за светицу. Њено порекло увек је било загонетно.

Према тврдњама архиепископа Данила II, Јелена је била француског порекла. Напуљски краљ Карло Анжујски називао ју је „драгом рођаком“.

Тачан датум склапања брака између Јелене Анжујске и српског краља није познат, али сматра се да је то било око 1250. године. Имали су петоро деце од којих су истакнути **краљеви Милутин и Драгутин**. Краљица Јелена је говорила више страних језика и била је веома образована. Сматрана је једном од најпросвећенијих особа тога времена.

Будућа краљица пристала је бродом у српском приморју и кренула пут српске престонице преко Зете, данашње Црне Горе. **Да би је подсетио на родну Провансу, краљ Урош је засадио јорговане од данашњег Краљева па све до Рашке.**

Мноштво плавих и ружичастих цветних стабала оплемењивало је дивљу љепоту Ибарске клисуре, а **Долина јоргована** постала је права ода љубави и нежности српског краља према својој невести. У њену част се већ десет година почетком маја одржава манифестација међународног карактера Долина јоргована, када сем **Краљева** оживе и средњовековни **град Маглич и манастир Жича**. Милиони струкова јоргована тада су у пуном цвату, па овај крај постаје место изузетне и у свету ретке природне лепоте.

Доласком у Србију веома брзо почиње да мења навике српског народа. Иако је била католичкиња умногоме је допринела изградњи хришћанских храмова, како католичких тако и православних. **Изградила је православни манастир Градац на Ибру, затим Сопођане, Грачаницу и многе цркве. Манастир Градац је био њена гробна црква посвећена Благовестима, а подигнут је 1275. године, налази се у месту Горњи Градац. Она је лично надгледала како напредује изградња овог храма.**

Оснивач је прве школе за жене у Србији Краљица Јелена је организовала и неку врсту женске школе, која се сматра првом таквом у Србији. **Налазила се у њеној резиденцији у Брњацима.** Сироте и младе девојке подучавала је кућним вештинама, а онда их удавала уз добар мираз. **Она је била велика добротворка која је често помагала сиромашне.**

Син Драгутин јој је на управу дао Требиње где је краљица често боравила. Сматра се да је она у долину Требишњице донела олеандер, па је ово подручје често називано **Долином олеандера.** Краљица Јелена је волела цвеће, а претпоставља се да је двораци код лонце у **Придворцима,** где и данас има покоји олеандер, градила света краљица. Под њен кип у центру Требиња и данас заљубљени парови остављају цвет у част краљици.

Након смрти, јавила се једном монаху у сну и тражила да изваде њено тело из земље. Иако католичкиња, Јелена је око 1280. године у цркви Светог Николе код Скадра, који је иначе она подигла као православни манастир, **примила и монашки завет, те постала монахиња Јелисавета. Краљица Јелена Анжујска, као монахиња Јелисавета, 1314. године сахрањена је у гробници градачке цркве. Легенда каже да се после три године од своје смрти јавила једном монаху у сну и тражила да изваде њено тело из земље.**

Уз присуство рашког владике Павла, гроб краљице Јелене је отворен и пронађено је њено тело „где лежи као у роси“, и од те 1317. године Јелена је уврштена у календар Светих и слави се као светитељка. За време турске владавине њене мошти су премештене и сакривене да би биле сачуване, и још нису откривене.

Монаси манастира Тврдош као велику светињу чувају руку за коју предање каже да припада краљици Јелени.

У знак сећања на Свету Јелену Анжујску у манастиру Градац одржава се манифестација „Дани краљице Јелене“.

(Дневне.рс/Фамилу.рс /Извор:Јелена Радмиловић/Култивиши се)